

A Fővárosi Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - az **I.rendű alperes neve** I. rendű és a Papcsák Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Szőnyi-Molnár László ügyvéd) által képviselt II. rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a Bebesi Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Bebesi István ügyvéd) által képviselt Alperesi beavatkozó neve (alperesi beavatkozó címe) a II. rendű alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Törvényszék 2017. december 20. napján kelt - 122. sorszámu végzéssel kijavított - 34.M/P.23.420/2012/117. számú ítélete ellen a felperes részéről 120. sorszám alatt, a II. rendű alperes részéről 121. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit a per főtárgya tekintetében helybenhagyja, míg a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezést részben megváltoztatja, és mellőzi a II. rendű alperes eljárási illetékfizetési kötelezettségét azzal, hogy a le nem rótt 632.400 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - a II. rendű alperesnek 20.000 (Húszezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 414.700 (Négyszáztizennégyezer-hétszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperesnél 2006. november 22-én készült melléküreg és nyaki gerincfelvételen a nyaki lordosis csökkenését állapították meg, kórjelző résszűkület nem volt látható, a csigolyák szabályos alakúak voltak, a melléküregek légtartónak bizonyultak. A felperes első alkalommal 2006. december 6-án jelentkezett az I. rendű alperes Audiológiai Szakrendelésén, mert augusztus óta zúgott a jobb füle, hallását is gyengének érezte. Az elvégzett audiogram alapján a bal fülön ép hallást, a jobb fülön 40 dB-ig menő idegi hallásvesztést állapítottak meg, a fülzúgás 6000 Hz-en 20 dB volt. A második alkalommal 2007. február 5-én jelentkezett a felperes az I. rendű alperesnél kontrollvizsgálatra, ahol rögzítették, hogy Betasercet szedett, fülzúgása enyhült, hallását nem érezte jobbnak. Audiológiai kontroll során az állapota nem változott, keringésjavító infúziókat írtak fel a számára. A felperes az infúziókezelés megkezdése érdekében részben munkahelyi problémái miatt, részben pedig azért, mert ő maga nem látta értelmét a kezelésnek, ugyanis állapota - saját megítélése szerint - a

gyógyszer ellenére sem javult, nem jelentkezett az I. rendű alperesnél. A felperes ezt követően 2009. május 26-án jelentkezett a II. rendű alperes fül-orr-gége (FOG) ambulanciáján, ahol az elvégzett vizsgálat során anamnézisében rögzítésre került, hogy idegi halláscsökkenése miatt gyógyszeres kezelésben részesítették, a vizsgálatot megelőzően három hónappal a jobb és két hete a bal füle is zúgni kezdett. Fizikális vizsgálatokor ép dobhártyákat, negatív FOG státuszt állapítottak meg. Diagnózisként kétoldali idegi halláscsökkenést rögzítettek, audiológiai vizsgálatra 2009. június 2-ára jegyezték elő. 2009. augusztus 6-án jelent meg a felperes a II. rendű alperes Audiológiai Ambulanciáján audiológiai vizsgálatra, amelynek során rögzítették, hogy jobb fülénél kb. négy hónapja, bal fülénél kb. nyolc hete jelentkezik fülzúgás, de nagyon halkán és néha kimarad. Ugyanezen a napon a felperes a FOG Ambulancián jelentkezett leletével a II. rendű alperesnél. Fizikális vizsgálatokor ép dobhártyákat, negatív FOG státuszt találtak, kétoldali idegi típusú halláscsökkenést diagnosztizáltak; gyógyszeres terápiát írtak elő. A 2009. október 29-ei kontroll FOG vizsgálatokor ép dobhártyákat, negatív FOG státuszt észleltek, kétoldali idegi típusú halláscsökkenést diagnosztizáltak. Véleményként rögzítették, hogy panasz esetén kontroll szükséges, a Betaserc tartós szedését javasolták, recepttel ellátták. A felperes ezt követően nem jelentkezett többet a II. rendű alperesnél, hanem 2010. november 4-én jelent meg vizsgálaton a Az elvégzett vizsgálatokat követően rögzítették, hogy az aszimmetrikus halláscsökkenés miatt belső fülkoponya MR javasolt, fülzúgása és halláscsökkenése miatt hallókészülék viselése indokolt a jobb fülön. Az 2010. november 16-án elvégzett MR vizsgálat véleménye szerint a kemény agyburkon több helyen halmozó terimek ábrázolódtak, amelyek lehetnek meningeomák, de halmozásuk nem volt típusos, emiatt multiplex secunder elváltozás sem volt kizárható. A baloldali belső hangvezetővel összefüggésben lévő terime sem volt típusos neurinómára, malignitás felmerült. Mivel a vizsgálat csak a belső fülre célozva készült, az egész koponyát áttekintendő kiegészítő koponya MR vizsgálatot javasoltak, amelyre 2010. november 21-én került sor. Ezt követően a felperest 2011. január 31. és 2011. február 7. között kezelték az ..., ahol 2011. február 1-jén altatásban műtétet is végeztek. A felperesnél 2011. április 19-én a ... koponya MR vizsgálatot végeztek, majd április 20-án sztereotaxiás gamma pontbesugárzást a jobboldali akusztikus tumorra és a jobboldali kisagysági meningeomára. A beteg a kezelést jól tolerálta, megfigyelése során neurológiai állapotában változást nem észleltek, a beavatkozást követően még aznap otthonába bocsátották. Ezt követően a felperes több alkalommal jelent meg az ...-ben kontrollvizsgálaton, ahol 2011. augusztus 1-jén rögzítették, hogy neurológiai státuszában változás nem következett be. Október 3-án idegsebészeti klinikai onkológusi vizsgálat során rögzítették, hogy a besugárzott tumor kismértékben csökkent, a többi tumor változatlan volt. Ugyanitt 2012. március 24-én véleményként rögzítésre került, hogy változatlan több gócu meningeomát, valamint kétoldali akusztikus schwannomát és műtét utáni eltéréseket találtak baloldalon frontálisan. A felperes hallása jelenleg jobboldalon hallásmaradvány, baloldalon közepesen súlyos idegi eredetű halláscsökkenés 100%-os beszédértéssel, ez az állapot maradandó, javulás nem várható, esetleges romlás igen; a felperes hallókészüléket visel. A felperes korábbi egyenletes életvezetése és mentálisan egészséges állapota a perbeli események hatására megváltozott, nála közepes fokú depresszió jelentkezett, amely miatt 2012-13. során ambuláns pszichiátriai kezelésre is szorult. Az alapbetegsége és az ennek nyomán kialakult pszichiátriai betegsége következtében 56%-os munkaképesség-csökkenése állapítható meg.

A felperes keresetében vagyoni és nem vagyoni kárai egyetemleges megtérítésére kérte kötelezni az I-II. rendű alpereseket. Állítása szerint mind az I. rendű, mind a II. rendű alperes hiányosan vette fel az anamnézist. A II. rendű alperesnek tudomása volt az I. rendű alperesnél három évvel korábban végzett egészségügyi szolgáltatásról, azonban a halláscsökkenés megállapításán túl, annak kóreredete kiderítése érdekében egyéb vizsgálatokat nem végeztek, érdemi diagnózist ennek hiányában nem állítottak fel, olyan terápiát írtak elő, amelynek diagnosztikus alapja nem volt,

mindezek következtében az akusztikus neurinoma, továbbá a következményes agyi tumorok idejekorán nem kerültek felismerésre, az egészségkárosodás megelőzése érdekében érdemi terápia elvégzésére nem volt lehetőség, és nem volt esély a felperesnél kialakult maradandó fogyatékoság, az áttétes agydaganat mellett kialakult hallásvesztés és romlás kialakulásának elkerülésére.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állítása szerint a felperes két alkalommal jelent meg az I. rendű alperes audiológiai szakrendelésén. Az I. rendű alperes felajánlotta a felperesnek a további kezelést, aki azonban ezt nem vette igénybe, két évvel később fordult újra panaszával szakorvoshoz. Állítása szerint az I. rendű alperesnél kapott ellátás nincs okozati összefüggésben a felperesnél később diagnosztizált akusztikus neurinoma kórképével. Állítása szerint a felperesnél nem az általa állított egyoldalú akusztikus tumor, hanem NF2 betegség áll fenn. Hivatkozása szerint a nála el nem végzett, illetőleg elő nem jegyzett MR vizsgálat meghatározóan nem befolyásolta a felperes későbbi gyógyulási esélyeit.

A II. rendű alperes érdemi ellenkérelme ugyancsak a kereset elutasítására irányult. Tévesen állította a felperes, hogy az anamnézis felvétele hiányos volt. A halláscsökkenés okának kiderítésére a szakmai protokollnak megfelelő vizsgálatok történtek, a II. rendű alperes a felállított diagnózis alapján a szakmai protokollnak ugyancsak megfelelő kezelést és utánkövetést írt elő. Hivatkozása szerint a felperes NF2 betegségben szenved, ezért nem volt esély a felperes hallásának megőrzésére. Állítása szerint az a körülmény, hogy a felperes két hónapos észlelése során nem került sor képalkotó vizsgálatra, meghatározóan nem befolyásolta a felperes későbbi gyógyulását. Hivatkozott arra is, hogy a II. rendű alperes a teljes körű tájékoztatását követően dönthetett volna a műtét ellen is, mivel ezek magas kockázatú és bizonytalan pozitív eredménnyel kecsegtető műtétek voltak, ezért a II. rendű alperes a felperest legfeljebb a döntés esélyétől és nem a gyógyulás esélyétől foszthatta meg.

A beavatkozó az I-II. rendű alperesekkel egyező okokból kérte a kereset elutasítását.

Az elsőfokú bíróság - a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.588/2016/4. számú rész- és közbenső ítéletével helybenhagyott - rész- és közbenső ítéletével megállapította a II. rendű alperes kártérítő felelősségét a felperesnek a II. rendű alperesnél 2009-ben történt ellátása során elkövetett mulasztásokkal okozati összefüggésben a felperest ért károk vonatkozásában, míg az I. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 254.000 forint perköltséget.

A felperes a kereset összecszerűsége tárgyában folytatódó eljárásban a II. rendű alperessel szemben fenntartotta keresetét.

A II. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

A beavatkozó a II. rendű alperes védekezését támogatta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 5.373.539 forint kártérítést, továbbá 8.160.153 forint lejárt járadékot, továbbá ezen összegek különböző részei után, különböző időpontoktól járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, valamint 750.000 forint plusz áfa összegű perköltséget. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2017. december 1. napjától minden hónap 10. napjáig előre esedékesen havi 176.162 forint járadékot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezése szerint a II. rendű alperes viseli az általa általa előlegezett 16.000 forint szakértői díjat, és köteles megfizetni az állam javára

612.250 forint előlegezett szakértői díjat, valamint 632.400 forint eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság a felperes nem vagyoni kárigénye kapcsán értékelte, hogy a II. rendű alperes felróható magatartása következtében közvetlen egészségkárosodása alakult ki, illetőleg annak nyomán személyisége negatív módon változott meg, aktív baráti, családi, társadalmi kapcsolatai beszűkültek, a betegség szintjét elérő lehangoltsága bizonyosan közrehatott szakításában, illetőleg abban, hogy az azóta eltelt években sem sikerült újabb kapcsolatot kialakítania. További hátrányként értékelte, hogy a felperes a mindennapos élettevékenységek során segítségre szorul, korábbi munkakörét nem tudja ellátni, amely személyisége kiteljesedését ugyancsak gátolja. Minderre tekintettel 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítést tartott alkalmasnak a felperest ért nem vagyoni hátrányok hozzávetőleges kompenzálására. Az elsőfokú bíróság a perben beszerzett szakértői vélemény alapján igazoltnak találta, hogy a felperes a II. rendű alperesi jogellenes magatartás következtében szorult pszichiáter szakorvos igénybevételére, és ezzel kapcsolatban költsége merült fel; az alkalmankénti 10.000 forintos költséget nem tartotta eltúlzottnak. Köztudomásúnak tekintette, hogy az egészségügyi ellátórendszer túlterheltsége miatt a pszichiátriai szakorvosi segítség csak nehézkesen vehető igénybe a közellátás keretében, ezért indokolt annak magánpraxis formájában történő igénybevétele. Minderre tekintettel ezen a címen a kereset szerint marasztalta a II. rendű alperest.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mind a felperes, mind a II. rendű alperes fellebbezést terjesztett elő.

A felperes annak megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítés mértékét 8.000.000 forintra kérte felemelni. Állítása szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítás során feltárt bizonyítékokat a nem vagyoni kártérítés tekintetében csak részben vette figyelembe, a hátrányokat nem, illetőleg megalapozatlanul értékelte. Nem alkalmazta a teljes kártérítés elvét, a kárkori ár- és értékviszonyokat, és a kialakult bírói összegszerű joggyakorlat is figyelmen kívül hagyta. Állítása szerint a káresemény jellege és időpontja, a felperest ért jogsérelem és hátrányok, a kialakult egészségkárosodás mértéke és rendkívüli súlyossága, valamint a mindezek alapján irányadó bírói gyakorlat szerint az igényelt 8.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés nem tekinthető eltúlzottnak.

A II. rendű alperes fellebbezésében a nem vagyoni kártérítés 3.000.000 forintra történő leszállítását, illetőleg a pszichiátriai kezelés költsége címén érvényesített vagyoni kárigény elutasítását kérte. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság nem vette kellő súllyal figyelembe azt a szakértői megállapítást, miszerint a felperes esetében a bizonytalanságával, szorongásos-depressziós állapotával kapcsolatos önértékelési probléma, önbizalomhiány a perbeli eseményt megelőzően is fennállt, illetőleg azt, hogy a felperes újabb, az II. rendű alperesi ellátástól független betegséggel is kénytelen megküzdeni, továbbá azt sem, hogy a felperes párkapcsolati válságában olyan tényezők is szerepet játszhattak, mint a párkapcsolat gyengébb érzelmi megalapozottsága vagy teherbíró képessége. A pszichiátriai kezelés költsége tekintetében arra hivatkozott: nem helytálló az a megállapítás, miszerint köztudomású lenne, hogy az egészségügyi ellátórendszer túlterheltsége miatt a pszichiátriai szakorvosi segítség csak nehézkesen vehető igénybe. Nem merült fel ugyanis a perben adat arra, hogy a pszichiátriai közellátást ne lehetne hatékonyan igénybe venni, ahogy az sem igazolt, hogy a felperest az időbeosztásához való alkalmazkodás nehézségei akadályoznák az ellátás igénybevétele során. Hivatkozott továbbá arra is, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére kötelezte illeték fizetésére, hogy illetékmentesnek minősül az Itv. alapján.

A Fővárosi Ítéltábla felülbírálata - a pszichiátriai kezelések költsége kivételével - nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes vagyoni kárigényét elbíráló, illetőleg a felperes nem vagyoni

kárigényének 3.000.000 forint erejéig helyt adó, fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezéseit [régi Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezése megalapozatlan, a II. rendű alperes fellebbezése a per főtárgya tekintetében megalapozatlan, az eljárási illetékfizetési kötelezettsége kapcsán megalapozott.

A felperes, illetőleg a II. rendű alperes fellebbezése kizárólag a felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összegét és a pszichiátriai kezelések költségét érintette, így a fellebbezési eljárás főtárgya a nem vagyoni kártérítés összege, illetőleg a pszichiátriai kezelések költségének a II. rendű alperesre történt áthárításának megalapozottsága és összege volt. E tekintetben az elsőfokú bíróság a releváns tényállást hiánytalanul felderítette, arra alapított érdemi döntésével és annak jogi indokolásával a Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetértett, ezért azt helyes indokaira utalással helybenhagyta. A Fővárosi Ítéltábla ugyanakkor az elsőfokú bíróság kereseti illeték viselésére vonatkozó - a II. rendű alperes fellebbezésével támadott - döntésével nem értett egyet, ezért az elsőfokú ítéletet a következőkben kifejtett indokokra figyelemmel a kereseti illeték viselésére vonatkozó részében megváltoztatta.

A rész- és közbenső ítélet jogerőre emelkedésével eldőlt, hogy a kártérítési kereset jogalapja fennáll, amelyre figyelemmel az eljárásnak ebben a szakaszában az elsőfokú bíróságnak a keresetösszezszerű megalapozottságát kellett vizsgálnia annak meghatározásával, hogy milyen összegű vagyoni és nem vagyoni kártérítés illeti meg a felperest. Az elsőfokú bíróság ítéletének a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezését mind a felperes, mind a II. rendű alperes fellebbezése érintette, ezért - a fellebbezési kérelmek korlátaira figyelemmel - a Fővárosi Ítéltáblának abban kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította-e meg a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét.

A nem vagyoni kártérítés összegének alkalmasnak kell lennie az elszenvedett személyiségi jogi sérelem kiegyensúlyozására, vagyis összezszerűségében igazodnia kell a kompenzálandó nem vagyoni hátrány súlyosságához. Az elsőfokú bíróság helyes szempontok alapján határozta meg a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét is. A fellebbezésekben foglaltakkal szemben a nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározása során a perben feltárt adatok alapján nem merült fel olyan hátrány, amelyet az elsőfokú bíróság nem, illetőleg nem kellő súllyal értékelt volna döntése meghozatala során. Mindazon hátrányokat értékelte, amelyeket a felperesnek a II. rendű alperes jogellenes, és felróható magatartása folytán el kellett viselnie, a II. rendű alperes mulasztására visszavezethető maradandó halláskárosodását, illetőleg az annak nyomán kialakult pszichés-lelki megbetegedését, munkaképessége csökkenésének mértékét, és azt, hogy ennek következtében korábbi munkaköre betöltésére képtelen, családi, baráti, társadalmi kapcsolatai beszűkülését, mindennapi életminősége negatív irányú megváltozását, azt a körülményt, hogy a felperes a mindennapi élettevékenységei ellátása során is segítségre szorul. A II. rendű alperes fellebbezési érvelésével szemben tekintettel volt arra is, hogy a II. rendű alperes károkozó magatartása csak szerepet játszott a felperes párkapcsolata megszűnésében, illetőleg abban, hogy az azóta eltelt években sem sikerült a káresemény idején 37 éves felperesnek újabb párkapcsolatot kialakítania. Az elsőfokú bíróság a káresemény idején - 2009. - érvényesülő ár- és értékviszonyokat irányadónak tekintve, az elszenvedett nem vagyoni károk súlyosságához igazította a kártérítés összegét, amely a hasonló ügyekben megítélt nem vagyoni kártérítések összegéhez viszonyítva nem tekinthető sem eltúlzottan alacsonynak, sem eltúlzottan magasnak. A Fővárosi Ítéltábla ezért nem látott indokot a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegének megváltoztatására. Nem merült fel - a fellebbezésekben foglaltak alapján sem - olyan ok, tény, vagy körülmény, amelyet az elsőfokú bíróság ne értékelt volna döntése meghozatalakor, illetőleg amely kellő alapot adhatna az

elsőfokú bíróság logikátlan következtetésektől és önellentmondásoktól mentes, kellően megindokolt, mérlegelésen alapuló döntése felülmérlegelésére, a nem vagyoni kártérítés összegének a megváltoztatására.

A pszichiátriai kezelések költsége II. rendű alperesre történő átháríthatóságának megalapozottsága kapcsán a Fővárosi Ítéltábla hangsúlyozza: a perben kirendelt szakértő véleménye igazolta a felperes II. rendű alperes mulasztásával összefüggésben kialakult depressziója pszichoterápiás kezelésének indokoltságát. A II. rendű alperes fellebbezésére tekintettel a Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a beteg és az orvos közötti kapcsolat bizalmi jellegű, ezért az előbbi jogosult azt az orvost választani, akiben a legjobban megbízik. Különösképp igaz ez a lelki sérülések és a pszichés megbetegedések kezelése esetén. Ezért nem minősül a kárenyhítési kötelezettség megsértésének, amennyiben a felperes pszichés megbetegedésének a kezelésére nem a térítésmentes ellátást vette igénybe, hanem magánorvoshoz fordult. A magánorvos nem eltúlzott összegű kezelésének igazolt költségét a felperes alappal háríthatja át a károkozó II. rendű alperesre.

A II. rendű alperes ugyanakkor arra megalapozottan hivatkozott fellebbezésében, hogy az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja értelmében személyes illetékmentesség illeti meg, ezért az Itv. 4. § (1) bekezdése értelmében a kereseti illetéket a II. rendű alperestől nem lehet követelni. A Fővárosi Ítéltábla ezért úgy rendelkezett, hogy a kereseti illetéket a II. rendű alperes illetékmentessége folytán, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) és (3) bekezdése értelmében a per fő tárgya tekintetében helyben hagyta, míg a perköltség viselésére vonatkozó részében a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes - tekintetbe véve a II. rendű alperes részben eredményre vezető fellebbezését is - a másodfokú eljárásban is irányadó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a II. rendű alperes részére a jogi képviselte ellátásával felmerült fellebbezési eljárási költségeit, amelynek összegét a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdései alapján - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - a tényleges ügyvédi tevékenység arányában mérlegeléssel állapította meg.

A fellebbezési eljárási illetékről szóló rendelkezés - az Itv. 62. § (1) bekezdés f) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jogra figyelemmel - a régi Pp. 81. § (1) bekezdésén, az Itv. 46. § (1) bekezdésén, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén, és 14. §-án alapul.

, 2018. július 6.

. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.
bíró